

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. marta 2024. godine
Br. ref.: RK 2399/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI87/23

Podnositelj

Shpejt Bokshi

Ocena ustavnosti presude ARJ. br. 113/22 Vrhovnog suda od 27. decembra
2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzie Istrefi-Peci, sudija
Nexhami Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnositelj zahteva

- Zahtev je podneo Shpëtim Bokshi iz Đakovice, koga zastupa Yll Bokshi, advokat u Đakovici (u daljem tekstu: podnositelj zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava presudu [ARJ. br. 113/22] Vrhovnog suda od 27. decembra 2022. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja Vrhovnog suda, kojima su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom суду Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog суда Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 20. aprila 2023. godine, podnositac zahteva je putem pošte predao zahtev Ustavnom суду Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), koji je stigao i registrovan je u Sudu 25. aprila 2023. godine.
6. Dana 3. maja 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [Br. GJR. KI87/23] imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sutkinju izvestiteljku i odlukom [Br. KSH.KI87/23] Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Selvete Gérxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban (članovi).
7. Dana 5. maja 2023. godine, Sud je obavestio pravnog zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i zatražio je da dostavi Ustavnom суду punomoćje za zastupanje.
8. Dana 16. maja 2023. godine, pravni zastupnik podnosioca zahteva dostavio je Sudu traženo punomoćje.
9. Dana 20. jula 2023. godine, kopija zahteva je poslata Vrhovnom судu.
10. Dana 30. januara 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sutkinje izvestiteljke i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnositac zahteva po drugi put podnosi zahtev pred Sudom, gde je prvi put podneo zahtev KI85/20. Sud će odražavati činjenice slučaja KI85/20, u onoj meri u kojoj se one nadovezuju sa trenutnim zahtevom KI87/23.
12. U vezi sa zahtevom KI85/20, razvijena su tri različita postupka pred organima javne vlasti Republike Kosovo, i to: i) izvršni postupak, ii) krivični postupak i iii) postupak po tužbi za poništenje rešenja Nezavisne komisije za rudnike i minerale (u daljem tekstu NKRM), br. 3777 od 31. avgusta 2017. godine. U zahtevu KI85/20, podnositac

zahteva je osporio rešenje Ac. br. 4273/19, Apelacionog suda Kosova od 5. februara 2020. godine, osporavajući ustavnost izvršnog postupka i podneo je zahtev za uvodenje privremene mере. Sud je proglašio prvi zahtev KI85/20 neprihvatljivim i odbio zahtev za uvodenje privremene mере.

13. Sud podseća da je postupak za ukidanje rešenja br. 3777 NKRM-a od 31. avgusta 2017. godine, prvo pokrenuo podnositelj zahteva tužbom u Odeljenju za administrativne poslove Osnovnog suda u Đakovici. Međutim, Osnovni sud je, uzimajući u obzir zahtev podnositelja, prekinuo ovaj postupak pošto je krivični postupak bio u toku u istom sudu. Dakle, zbog povezanosti krivičnog postupka sa ovim građanskim predmetom, podnositelj zahteva je predložio obustavu postupka do okončanja krivičnog postupka u Osnovnom sudu u Đakovici.

14. U trenutnom zahtevu KI87/23 podnositelj zahteva osporava presudu Vrhovnog suda [ARJ. br. 113/2022] od 27. decembra 2023. godine, koja se nadovezuje sa postupkom po tužbi za poništenje rešenja NKRM-a br. 3777 od 31. avgusta 2017. godine.

i) Sažetak činjenica u vezi sa aktuelnim slučajem KI87/23, sažetak činjenica u vezi sa postupkom po tužbi za poništenje rešenja br. 3777 NKRM-a od 31. avgusta 2017. godine.

15. Dana 31. avgusta 2017. godine, rešenjem [br. 3777] NKRM je izrekao podnositelju zahteva administrativnu kaznu u iznosu od 9.693,86 evra, zbog nedozvoljene eksploatacije rudarskih resursa i razvoja nelegalne rudarske delatnosti bez posedovanja dozvole za eksploataciju.

16. Neutvrđenog datuma, podnositelj zahteva je podneo žalbu u drugom stepenu NKRM-a.

17. Dana 26. oktobra 2017. godine, drugostepena instanca NKRM-a je odlukom [KA. br. 086/2017] odbila žalbu podnositelja zahteva i ostavila na snazi odluku [br. 3777] NKRM-a od 31. avgusta 2017. godine.

18. Neutvrđenog datuma, podnositelj zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv NKRM-a, kojom je tražio da se odluka NKRM-a proglaši nezakonitom.

19. Dana 25. oktobra 2021. godine presudom [A. br. 1991/17] Osnovni sud je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnositelja zahteva.

20. Neutvrđenog datuma, podnositelj zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu protiv presude Osnovnog suda, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da Apelacioni sud usvoji kao osnovanu njegovu žalbu, tako što će ožalbenu presudu preinačiti usvojivši njegovu tužbu, ili da istu poništi i predmet vrati na ponovno suđenje i odlučivanje.

21. Dana 20. septembra 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [A.A. br. 28/2022] odbio kao neosnovanu žalbu podnositelja zahteva, dok je presudu Osnovnog suda potvrdio.

22. Neutvrđenog datuma, podnositelj zahteva je Vrhovnom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke protiv presude Apelacionog suda i osporio je

zakonitost iste, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se njegov zahtev usvoji, preinačivši presudu prvostepenog i Apelacionog suda i da se tužbeni zahtev podnosioca zahteva usvoji u celini kao osnovan ili da se osporene presude ponište i predmet vratí na ponovno razmatranje i odlučivanje prvostepenom sudu.

23. Dana 27. decembra 2022. godine Vrhovni sud je presudom [ARJ. br. 113/2022] odbio kao neosnovan zahtev za vanredno razmatranje sudske odluke koji je podnositelj zahteva podneo protiv presude [AA. br. 28/2022] Apelacionog suda od 20. septembra 2022. godine.

Navodi podnosioca zahteva

24. U njegovom zahtevu, podnositelj zahteva navodi da mu je osporenom presudom povređeno pravo zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
25. Podnositelj zahteva navodi povredu člana 31. Ustava, aludirajući na neobrazloženost sudske odluke od strane redovnih sudova, pri čemu, kako tvrdi podnositelj zahteva, sudovi sva tri nivoa se uopšte nisu upustili u oceni njegovih žalbenih navoda: „... imajući u vidu da dokazi koji su izvedeni u tom predmetu, a koji se odnose na upravni postupak, dokazuju drugačije činjenično stanje, redovni sudovi uopšte nisu dali razloge u tim navodima niti u dokazima koje je podnositelj zahteva predstavio, već su samo naveli da je krivični postupak poseban postupak od upravnog, a njihove presude su u potpunosti zasnovane na činjeničnom stanju. Nalazi dokaza koje je predložio podnositelj zahteva nisu nigde konstatovani, ni u jednoj sudskej odluci. Osnovni sud u Prištini, Odelenje za upravne poslove, Apelacioni sud Kosova i Vrhovni sud Kosova doneli su odluke u opštem smislu, ne obrazlažući žalbene navode ili izvedene dokaze koje je podneo podnositelj zahteva i nalaze iz istih“.
26. Pored toga, podnositelj zahteva naglašava da su odluke redovnih sudova bile proizvoljne jer nisu ispitale njegove navode, tvrdeći da je „... nalaz sudova da je upravni postupak odvojen od krivičnog postupka, važi samo u procesnom smislu. U ovom slučaju se odluke sudova zasnivaju na činjeničnom stanju. U obrazloženju upravnih žalbi i tužbe nije pobijan procesni aspekt upravnih akata, već da je upravni organ utvrdio pogrešno činjenično stanje, pa se ne može raditi o dva činjenična stanja, jedno u upravnom a drugo u krivičnom“. Podnositelj zahteva pominje neke odluke Suda, ističući da Sud ima praksu u vezi sa obrazloženim odlukama, citirajući neke stavove ovih odluka.
27. Podnositelj zahteva takođe navodi povredu člana 32. Ustava, jer, kako navodi, njemu je uskraćeno pravo na pravno sredstvo od strane Osnovnog suda, pošto presuda Osnovnog suda nije sadržavala pouku o pravnom sredstvu.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednak zaštitu prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Sudenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično deo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.

7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo mora se smatrati nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično delo, ima sledeća minimalna prava:

- a) da bez odlaganja, podrobno i na jeziku koji razume, bude obavešten o prirodi i razlozima optužbe protiv njega;
- b) da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;
- c) da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, besplatno dobije branioca po službenoj dužnosti kada interesi pravde to zahtevaju;
- d) da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;
- e) da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

ZAKON BR. 03/L-163 O RUDNICIMA I MINERALIMA

Član 79.

Izricanje administrativnih novčanih kazni i ostala pravna sredstva

[...]

3. Ako jedno lice koristi minerale na nezakonit način, NKRM, će izreći kaznu koja je u proporciji sa trostrukim iznosom renta rudnika, koji treba da se platí za iskorišćene minerale. NKRM formira opravdanu metodologiju obračun količine minerala koja je iskorišćena na nezakonit način i utvrđuje gore navedenu štetu u skladu sa ovom metodologijom.

4. Ako jedno lice odvija istraživačke aktivnosti, korišćenja ili posebnih aktivnosti, bez neophodne licence ili dozvole, NKRM daje nalog za izricanje kazne ovom licu u iznosu od pet hiljade (5.000) € sa svaku aktivnost.

5. Novčane kazne i pravna sredstva utvrđena u ovom članu su akumulativna i NKRM izdaje sve neophodne naloge za izricanje svih primenjivih kazni i pravnih sredstava prema dotičnom licu.

Član 80.

Krivične kazne za nezakonite rudarske aktivnosti

1. Bilo koje fizičko lice koje se bavi, ili koji podstiče ili zapošjava druge da se bave sa rudarskim ili istraživačkim aktivnostima i koji nema jednu Licencu ili Dozvolu od NKRM kazniće se sa jednom administrativnom novčanom kaznom koja je predviđena u stav 2 podstav 2.1 člana 78. ovog zakona i sa kaznom zatvora u trajanju do najviše šest (6) meseci.

2. Bilo koje preduzeće koje zapošjava podstiče fizička lica da se bave sa sa rudarskim ili istraživačkim aktivnostima, ako ovo preduzeće nema jednu Licencu ili Dozvolu od NKRM, kazniće se sa jednom administrativnom novčanom kaznom koja je predviđena u stavu 2 podstav 2.2 Člana 78 ovog zakona. Takođe, bilo koji viši rukovodioč preduzeća, koji je znao - ili prilikom izvršavanja razumnog upravnog nadzor i marljivost – je trebao da bude upoznat sa ovim rudarskim ili istraživačkim kazniće se sa jednom administrativnom kaznom koja je navedena u stav 1 ovog člana.

ZAKON Br. 04/L-158 O IZMENI I DOPUNI ZAKONA BR. 03/L-163 O RUDNICIMA I MINERALIMA

Član 49.

Član 80, stav 1 bazičnog zakona, nakon reči „minerala“ dodaje se grupa reči „dozvole za posebne aktivnosti“.

Prihvatljivost zahteva

28. Sud prvo ocenjuje da li je podnositelj zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i predviđeni dalje Zakonom i Poslovnikom.
29. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, koji utvrđuju:

Član 113.
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

[...]

30. Sud u nastavku razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio kriterijume o prihvatljivosti utvrđene dalje u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48. i 49. Zakona, koji utvrđuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnositelj podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori“.

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnositelj primio sudske odluke. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljuvanja odluke ili akta ...“.

31. U pogledu ispunjenosti navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnositelj zahteva: ovlašćena strana, u smislu člana 113.7. Ustava; osporava ustavnost akta javne vlasti, odnosno presudu [ARJ. br. 113/2022] Vrhovnog suda od 27. decembra 2022. godine; da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva shodno članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona; da je precizirao Ustavom zagarantovana prava za koja tvrdi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona; i da je podneo zahtev u zakonskom roku od 4 (četiri) meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona.

32. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li podnositelj zahteva ispunjava uslove prihvatljivosti, utvrđene u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] odnosno podpravilu (2) pravila 34. Poslovnika o radu, koji utvrđuje:

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnositelj/ teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.

33. Sud podseća da gore pomenuto pravilo, na osnovu sudske prakse ESLJP-a i sudske prakse Suda, omogućuje docnjom da proglaši zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se vežu sa meritumom slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može zahtev proglašiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegove osnovanosti, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan po ustavnim

osnovama, kako je propisano u stavu 2 pravila 34. Poslovnika o radu (vidi slučaj [Klo4/21](#), sa podnositeljkom zahteva *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; vidi takođe slučaj [KI175/20](#), sa podnosiocem zahteva: *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).

34. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglašiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovanim“ u celini ili samo u vezi sa određenim navodom koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Ovi poslednji, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se kategorisati u četiri odvojene grupe: (i) navodi koji su kategorisani kao zahtevi „četvrtog stepena“; (ii) navodi koja su kategorizovani sa „očiglednim ili evidentnim nedostatkom kršenja prava“; (iii) „nepotkrepljeni ili neopravdani“ navodi, kada je ispunjen jedan od sledeća dva podkriterijuma: a) kada podnositelj zahteva jednostavno citira jednu ili više odredbi Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući kako su one povređene, osim ako se na osnovu činjenica i okolnosti slučaja jasno pojavljuje povreda Ustava i EKLJP-a (vidi slučaj ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajinę](#), br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi takođe [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnositelj zahteva ne iznese ili odbije da iznese materijalne dokaze, kojima bi potkreplio svoje navode (ovo se posebno odnosi na odluke sudova ili drugih unutrašnjih organa), osim slučajeva kada postoje vanredne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, kada uprava zatvora odbije da dostavi Sudu dokumenta iz dosjeda dotičnog zatvorenika) ili ako sam Sud ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda [KI166/20](#), podnositelj zahteva *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. januara 2021. godine, stav 43.), i na kraju, (iv) „zbunjujući i nejasni“ navodi (vidi slučajevne ESLJP-a, [Kemmache protiv Francuske](#), br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), [Juta Mentzen protiv Litvanije](#), br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajinę](#), prijava br. 4241/03, kategorija (iii)).
35. U tom kontekstu, kao i u nastavku ocene da li je zahtev očigledno neosnovan na osnovu Ustava, Sud će prvo podsetiti na suštinu predmeta na koji se odnosi ovaj zahtev i relevantni navodi podnosioca zahteva, u kojoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi slučaj [Klo4/21](#), citiran iznad, stav 28).
36. Okolnosti konkretnog slučaja rezultiraju činjenicom da je podnositelj zahteva bio kažnjen novčanom kaznom od strane NKRM-a u iznosu od 9.693,86 evra zbog nezakonite eksploatacije rudarskih resursa i razvoja nelegalne rudarske aktivnosti bez posedovanja dozvole za eksploataciju. Podnositelj zahteva je podneo žalbu drugostepenoj instanci NKRM-a u vezi sa izrečenom novčanom kaznom, gde je njegova žalba odbijena i prvostepena odluka NKRM-a potvrđena. Nezadovoljan odlukom drugostepenog suda NKRM-a, podnositelj zahteva je podneo tužbu Osnovnom суду, где je isti tužbu odbio kao neosnovanu. Protiv odluke Osnovnog suda, podnositelj zahteva je podneo žalbu Apelacionom суду, која је оdbijена и odluka prvostepenog suda je potvrđena. Podnositelj zahteva je podneo zahtev за ponovno razmatranje sudske odluke u Vrhovnom суду protiv odluke Apelacionog суда, коју је Vrhovni суд odbio.
37. Sud podseća da podnositelj zahteva navodi da su osporenom presudom Vrhovnog суда povređena njegovog prava zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

38. Sud primećuje da se suština navoda o povredi prava na pravično suđenje veže sa neobrazloženjem sudske odluke od strane Vrhovnog suda. Sud ocenjuje da takvi navodi pokreću pitanja iz člana 31.1 Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, koje će Sud analizirati u skladu sa standardima sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužna da tumači osnovna ljudska prava i slobode zagarantovane Ustavom.

Navodi u vezi povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

(i) Što se tiče navoda o neobrazloženoj sudske odluci

39. Sud podseća da podnositelj zahteva u svom zahtevu Sudu u suštini navodi povredu člana 31. Ustava zbog neobrazloženja presude od strane redovnih sudova. Dakle, podnositelj zahteva navodi da Vrhovni sud nije obrazložio koje su činjenice i dokazi uticali na donošenje odluke, jer: „*... imajući u vidu da dokazi koji su izvedeni u tom predmetu, a koji se odnose na upravni postupak, dokazuju drugačije činjenično stanje, redovni sudovi uopšte nisu dali razloge u tim navodima niti u dokazima koje je podnositelj zahteva predstavio, već su samo naveli da je krivični postupak poseban postupak od upravnog, a njihove presude su u potpunosti zasnovane na činjeničnom stanju. Nalazi dokaza koje je predložio podnositelj zahteva nisu nigde konstatovani, ni u jednoj sudske odluci. Osnovni sud u Prištini, Odeljenje za upravne poslove, Apelacioni sud Kosova i Vrhovni sud Kosova doneli su odluke u opštem smislu, ne obrazlažući žalbene navode ili izvedene dokaze koje je podneo podnositelj zahteva i nalaze u njima*“.
40. Što se tiče prava na obrazloženu sudske odluku zagarantovanu članom 31. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima konsolidovanu sudske praksu. Ova praksa je zasnovana na sudske praksi EKLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajevi *Hadjianastassiou protiv Grčke* br. 12945/87, presuda od 16. decembra 1992. godine; *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine; *Hiro Balani protiv Španije*, br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine; *Higgins i drugi protiv Francuske*, br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, *Hirvisaari protiv Finske*, br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine; *Suominen protiv Finske* br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine i *Tatishvili protiv Rusije*, br. 1509/02, presuda od 22. februara 2007. godine). Štaviše, osnovni principi u pogledu prava na obrazloženu sudske odluku takođe su razrađeni u slučajevima ovog Suda (uključujući, ali ne ograničavajući se na *KI22/16*, podnositelj zahteva *NaserHusaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; *KI97/16*, podnositelj zahteva *IKK Classic*, presuda od 9. januara 2018. godine; *KI143/16*, podnositelj zahteva *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; *KI87/18*, podnositelj zahteva *IF Skadiforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine i slučaj *KI230/19* podnositelj zahteva *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135).
41. U principu, Sud ponovo ističe da garancije olijene u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a, obuhvataju obavezu da sudovi daju dovoljne razloge o svojim odlukama (vidi slučaj ESLJP-a, *H. Protiv Belgije*, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53.; kao i vidi slučaj Suda *KI230/19*, sa podnositeljem zahteva *Albert Rakipi*, citiran iznad, stav 139. i slučaj *KI87/18*, podnositelj zahteva *IF Skadiforsikring*, citiran iznad, stav 44.).
42. Sud takođe ističe da na osnovu svoje sudske prakse prilikom ocenjivanja principa koji se odnosi na pravilno izvođenje pravde, odluke sudova moraju da sadrže obrazloženje

na kome se zasnivaju. Stepen do kojeg se primenjuje obaveza davanja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Moraju se razmotriti suštinski argumenti podnositaca zahteva i dati razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi slične slučajeve ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, zahtev br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije* presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27 i *Higgins i drugi protiv Francuske*, stav 42.; vidi takođe slučaj Suda *KI97/16*, podnositac zahteva IKK Classic, citiran gore, stav 48, i slučaj *KI87/18 IF Skadeforsikring*, citiran gore , stav 48.). Ne zahtevajući detaljan odgovor na svaku žalbu podnosioca zahteva, ova obaveza znači da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretan i izričit odgovor na svoje navode koje su odlučujuće za ishod postupka (vidi slučaj *Moreira Ferreira protiv Portugala*, br. 19867/12, presuda od 5. jula 2011. godine, stav 84. i sve referencije koje se u njemu koriste, kao i slučaj Suda *KI195/20*, podnositac zahteva *Aigars Kesengfelds, vlasnik nebankarske finansijske institucije „Monego“*, presuda od 29. marta 2021. godine, stav 122).

43. U ovom slučaju, Sud podseća da je NKRM prвobitno kaznio podnosioca zahteva zbog nezakonite eksplatacije rudarskih resursa i razvoja nelegalne rudarske aktivnosti bez posedovanja dozvole za eksplataciju. Odluku NKRM-a je potvrdio organ drugog stepena NKRM-a, koji je odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluku NKRM-a.
44. Osnovni sud, proglašavajući neosnovanim tužbeni zahtev podnosioca zahteva kojim je traženo poništenje rešenja [KA. br. 086/2017] NKRM-a od 26. oktobra 2017. godine, između ostalog, istakao sledeće:

„Sud je ocenio zakonitost pobijanog rešenja tužbom, u skladu sa članom 44. ZUP-a i izvedenih dokaza na glavnom ročištu, gde je našao da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan. Rešenjem drugog stepena Nezavisne komisije za rudnike i minerale KA. br. 086/2017 od 26. oktobra 2017. godine pobijanom tužbom, odbijena je žalba i ostalo je na snazi rešenje br. 3777 od 31. avgusta 2017. godine u iznosu od (9.693,86) evra. Tužilac je, nezadovoljan ovim rešenjem, podneo tužbu ovom sudu, kojom je osporio zakonitost iste. Sud se, ocenjujući zakonitost rešenja pobijanom tužbom, pozvao na Zakon br. 03/L-163 o rudnicima i mineralima (ZRM), konkretnije na član 79. stav 3. i 4. koji propisuje sledeće: „Ako jedno lice koristi minerale na nezakonit način, NKRM, će izreći kaznu koja je u proporciji sa trostrukim iznosom renta rudnika, koji treba da se plati za iskoriшћene minerale. NKRM formira opravdanu metodologiju obračun količine minerala koja je iskorišćena na nezakonit način i utvrđuje gore navedenu štetu u skladu sa ovom metodologijom. Ako jedno lice odvija istraživačke aktivnosti, korišćenja ili posebnih aktivnosti, bez neophodne licence ili dozvole, NKRM daje nalog za izricanje kazne ovom licu u iznosu od pet hiljade (5.000) € sa svaku aktivnost.“ Dok su u delu VI ovog zakona predviđeni postupci zahteva, trajanja i obima dozvole za obavljanje posebnih delatnosti, pri čemu je u stavu 1. člana 37. utvrđeno da: „Rokovi i delokrug svake dozvole razumno će se utvrditi od NKRM na način koji je neposredno racionalan u vezi sa obavljanjem posebnih operacija ovlašćenih na osnovu takve dozvole.“ Na osnovu izveštaja o nezakonitom radu od 20. aprila 2018. godine i fotografija sa lica mesta, utvrđeno je da je podnositac žalbe, sada tužilac, nezakoniti operator eksplatacije mineralnih resursa bez posedovanja licence za eksplataciju od NKRM-a i u suprotnosti sa članom 79. stav 3, 4. i 5. Zakona br. 03/L-163 o rudnicima i mineralima. S tim u vezi i sa odredbama navedenog zakona, Sud ocenjuje da je tuženi pravilno primenio zakonske odredbe u upravnom postupku i da je obrazloženje odluke zasnovano na potpuno i pravičnom utvrđenom činjeničnom stanju.“.

45. Isto tako, Apelacioni sud je svojom presudom [AA. br. 28/2022] odbio žalbu podnosioca zahteva, dok je potvrdio presudu Osnovnog suda. U obrazloženju presude, između ostalog, naglasio je sledeće:

„Pravni stav prvostepenog suda, kao pravilan i zasnovan na zakonu u celini prihvata i ovaj Sud, iz razloga što ožalbena presuda nije obuhvaćena bitnim povredama odredaba Zakona o upravnim sporovima, koje povrede Drugostepeni sud istražuje po službenoj dužnosti na osnovu člana 194. Zakona o parničnom postupku, koji se primjenjuje prema članu 63. Zakona o upravnim sporovima.“

Prema tome, na osnovu izveštaja iz Inspeksijskog nadzora od 11. avgusta 2017. godine, Naloga o prestanku obavljanja nedozvoljene rudarske delatnosti od 11. avgusta 2017. godine, Izveštaja o nezakonitom operisanju od 24. avgusta 2017. godine, konstatuje se da su inspektorji tužene zaključili da je Shpëtim Bokshi nezakonito koristio pesak i šljunak na mestu korišćenja Dobilbare, bez dozvole NKRM-a, a kako bi se ova aktivnost zaustavila, izdat je Nalog 11. avgusta 2017. godine, prema kojoj je tužiocu naloženo da odmah obustavi ilegalno operisanje, a potom je izdat zapisnik o obračunu količine po kome se primećuje da je obračunata količina eksplorativnih minerala od strane tužioca koja je bila 1.251.695 m³, u oblasti eksploracije od 791.367 m².

U vezi sa navodom tužioca u žalbi koja se odnosi na presudu Osnovnog suda u Đakovici P.br. 922/2017, da je tužilac oslobođen od optužbe za krivično delo za koje je optužen, ovaj navod je Apelaciono veće odbilo kao neosnovan, zbog činjenice jer je krivični postupak poseban i odvojen postupak od postupka u upravnom sporu, pa su ova dva pitanja odvojena i razvijaju se nezavisno jedna od drugog. U sporu se ocenjuje zakonitost konačnog akta u upravnom postupku. Što se tiče žalbenih navoda da je prvostepeni sud povredio odredbe postupka, veće ovog Suda ove žalbene navode ocenjuje kao neosnovane, budući da je prvostepeni sud razmotrio tužbu. Prvo je tužbu uputio zastupniku tužene u odgovoru na tužbu, zatim je zakazao glavno ročište, izneo je dovoljno dokaza, što znači da prilikom ocenjivanja prvostepeni sud nije povredio odredbe ZUP-a. Takođe, Sud je pravično ocenio da tužilac nije imao posebnu dozvolu za obavljanje delatnosti, te je dokazano da je tužilac zatečen u nedozvoljenim radnjama na lokaciji i koordinatama po Inspeksijskom izveštaju o uviđaju tužene“.

46. Vrhovni sud je presudom [ARJ. br. 113/2022] takođe odbio zahtev za vanredno razmatranje sudske odluke koju je podneo podnositelj zahteva, gde je, između ostalog, naveo sledeće:

„Vrhovni sud, polazeći od ovakvog stanja predmeta, nakon uvida u osporenu presudu i druge spise predmeta, nalazi da je drugostepeni sud pravično i po zakonskom osnovu postupio tako što je tužbu tužioca odbio kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu. Pravni stav Apelacionog ali i Osnovnog suda, u potpunosti prihvata i ovaj Sud, obzirom da osporene presude nisu obuhvaćene povredama odredaba postupka ili materijalnog prava, kako to tužilac navodi u svom zahtevu. Osporene presude sadrže dovoljne i ubedljive razloge za sve odlučne činjenice koje važe za pravično sudjenje u ovom slučaju, koje i ovaj sud potvrđuje.“

Navodi tužioca navedeni u zahtevu iznad i isticanja, između ostalog u obrazloženju, da je pogrešno primjenjeno materijalno pravo jer u ovom predmetu nisu izvedeni krivični spisi u kojima je tužilac oslobođen optužbe, da od prvostepenog suda nisu razmotreni navodi tužioca jer nije dokazano ko je vršio eksploraciju minerala, pa su time tužiocu povređena prava iz člana 31. Ustava,

jer prvostepeni sud nije dao uputstvo za podnošenje žalbe - pravni lek, itd. veće Vrhovnog suda ih je razmotrio u celini pa pravnom osnovu i ocenio da nisu osnovane i održive. Prvostepena i drugostepena presuda su jasne u izreci, nisu u suprotnosti sa samim sobom i dovoljno su obrazložene za sve relevantne odlučne činjenice koje je tužilac istakao za pravično suđenje u ovom slučaju, koje sud prihvata kao pravične i potpune. Stoga, ne proizilazi da su isti obuhvaćeni bitnim povredama iz člana 182. stavovi 1. i 2. ZPP-a, kako to tvrdi tužilac. Navodi kao u zahtevu izneti su u prvom stepenu i žalbom koje je razmotrio drugostepeni sud, što daje dovoljne, ubedljive razloge i poziva se i na pravne osnove za sve žalbene navode predstavljene uz odbijanje tužbe tužioca, koje razloge usvaja i Vrhovni sud. U obrazloženju presude se dokazuje da su u celini prihvaćeni razlozi koji se odnose na odlučne činjenice prvostepenog suda, kao pravični i zakoniti za sve odlučne činjenice. U suprotnom, ponavljanje pravičnih i istih razloga prvostepenog suda bi bilo nepotrebno“.

47. Sud primećuje da su tri redovna suda potvrdila da je odluka NKRM-a bila zakonita pošto je doneta u skladu sa zakonskim odredbama, odnosno na osnovu člana 79. stav 4. i 5. Zakona o rudnicima i mineralima. S tim u vezi, Vrhovni sud je odgovorio i na tvrdnju podnosioca zahteva u vezi sa činjenicom da je u krivičnom postupku oslobođen za isto delo, pojašnjavajući da je optužniču protiv njega Sud odbacio zbog absolutne zastarelosti, a da je u postupku upravnog spora predmet razmatranja i odlučivanja ocena zakonitosti pravosnažne odluke u upravnom postupku kao u konkretnom slučaju, pa je ovo pitanje odvojeno od krivične odgovornosti, po predmetu razmatranja, jer se u upravnom sporu ocenjuje zakonitost konačnog akta.
48. U ovom slučaju, Sud podseća da na osnovu prakse EKLJP-a i Suda, isti ne zahteva detaljan odgovor za svaki pokrenuti navod od podnosioca zahteva. Međutim, ova obaveza znači da stranke u sudskom postupku mogu očekivati da dobiju konkretni i izričit odgovor na svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka.
49. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnositelj zahteva u svom zahtevu za vanredno preispitivanje sudske odluke, upućenom Vrhovnom sudu, naglasio da prvostepeni sud nije razmotrio njegove tvrdnje jer nije dokazano ko je vršio eksploataciju minerala. Stoga, povređena su mu prava iz člana 31. Ustava, jer mu prvostepeni sud nije dao uputstvo za žalbu – pravni savet. Na isti tužbeni navod podnosioca zahteva Vrhovni sud je odgovorio u svojoj presudi, gde je istakao da navodi podnosioca zahteva nisu osnovani i održivi jer su prvostepena i drugostepena presuda jasne u izreci i da su dovoljno opravdani za sve relevantne činjenice koje je podnositelj zahteva naveo za pravično suđenje u ovom slučaju.
50. U ovom kontekstu, Sud, na osnovu gore navedenih pojašnjenja, a posebno uzimajući u obzir navode i činjenice koje je podnositelj zahteva izneo, kao i detaljno razrađenih obrazloženja redovnih sudova iznad, smatra da se osporena presuda Apelacionog suda ne karakteriše nedostatkom obrazložene sudske odluke. Shodno tome, navodi podnosioca zahteva u vezi sa nedostatkom obrazložene sudske odluke su očigledno neosnovani na ustavnoj osnovi u „očiglednom ili evidentnom nedostatku povrede“ kako je utvrđeno pravilom 34 (2) Poslovnika o radu.

Navodi o povredi člana 32. Ustava

51. Sud takođe primećuje da je navod podnosioca zahteva o povredi njegovog prava na pravno sredstvo zbog nepružanja pravnih saveta od strane Osnovnog suda tretirao Vrhovni sud. S tim u vezi, Sud nalazi da je podnositelj zahteva iskoristio svoje pravo na žalbu, što se dokazuje i kroz odluke Apelacionog suda i Vrhovnog suda koji su razmatrali žalbu, odnosno zahtev za vanredno razmatranje sudske odluke, podnetog

od strane podnosioca zahteva i da to dokazuje da mu nije uskraćeno pravo na pravno sredstvo.

52. S tim u vezi, Sud smatra da je navod o povredi člana 32. Ustava, podnositelj zahteva u stvari elaborirao na osnovu člana 31. Ustava, nadovezujući povredu ovih osnovnih prava sa neobrazloženjem sudskih odluka, o čemu je Sud iznad utvrdio da se u ovom delu zahtev mora proglašiti jasno neosnovanim po ustavnim osnovama i samim tim neprihvatljivim, iz napred navedenih razloga.
53. Stoga, Sud nalazi da u vezi sa ovim navodima podnosioca zahteva za povredu prava zagarantovanih članom 32. Ustava, Sud zaključuje da se ovaj deo zahteva mora proglašiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim budući da se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (iii) „*nepotkrepljenih ili neosnovanih*“ navoda, jer je podnositelj zahteva jednostavno citirao članove Ustava, ne objašnjavajući kako su isti povređeni. Shodno tome, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika o radu.

Zaključak

54. Kao sažetak, Sud, uzimajući u obzir sve navedene detalje i nalaze zaključuje da navodi podnosioca zahteva u vezi sa neobrazloženjem sudskih odluka, koji spadaju u delokrug člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, spadaju u drugu kategoriju (ii) navoda „*očigledan ili evidentan nedostatak povrede*“. Stoga se isti moraju proglašiti očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama, u skladu sa pravilom 34 (2) Poslovnika o radu.
55. Što se tiče navoda o povredi člana 32. Ustava, oni se moraju proglašiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovani, jer se ovi navodi kvalifikuju kao navodi koji pripadaju kategoriji (iii) „*nepotkrepljeni ili neosnovani*“ navodi.
56. Shodno tome, zahtev se u svojoj celini mora proglašiti neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 30. januara 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Renata Istrati-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

